

Social- og indenrigsminister Karen Ellemanns talepapir

Det talte ord gælder

Anledning	Besvarelse af samrådsspørgsmål R
Dato / tid	Torsdag den 22. september kl. 12-13
Talens varighed	15 minutter
Sted	Social- og Indenrigsudvalget

Spørgsmålet motiveres af spørgeren Pernille Rosenkrantz-Theil (S) inden besvarelsen.

Samrådsspørgsmål R:

Hvad mener ministeren om, at flere borgere bor i almene plejeboliger eller andre tilbud, der ikke er § 108 tilbud efter serviceloven, på trods af at de er visiteret til et § 108 botilbud efter serviceloven, og hvad vil ministeren gøre for at sikre, at kommunerne ikke driver bosteder på et juridisk forkert grundlag? Desuden bedes ministeren oplyse, hvilket kendskab ministeren har haft til denne praksis i kommunerne, og hvor længe ministeren har været bekendt hermed.

[Indledning]

Tak for invitationen til samrådet her i dag. Og tak til spørgeren for at uddybe spørgsmålet, som vi skal drøfte i dag.

Jeg bliver først bedt om at svare på, hvad jeg mener om, at flere borgere bor i almene plejeboliger eller andre tilbud, der ikke er § 108 tilbud efter serviceloven, selvom de er visiteret til et § 108 botilbud.

Jeg bliver også bedt om at forklare, hvad jeg vil gøre for at sikre, at kommunerne ikke driver botilbud på et forkert juridisk grundlag.

Endelig bliver jeg spurgt til mit kendskab til denne praksis, og hvor længe jeg har kendt til problemstillingen.

Inden jeg går i gang med at besvare de forskellige spørgsmål, vil jeg gerne knytte et par ord til de forskellige boformer og forklare, hvordan serviceloven adskiller bolig og den støtte, borgeren er visiteret til.

Jeg vil også gerne starte med at slå fast, at jeg er meget opmærksom på, at reglerne om de forskellige boformer er meget komplicerede og detaljerede. Men det er også vigtigt for mig at få

understreget, at noget af kompleksiteten i reglerne er til for at sikre borgernes retssikkerhed.

[Adskillelse af bolig og støtte]

Mennesker med handicap, som er visiteret til en bolig, bor hovedsageligt enten i et botilbud efter serviceloven eller i en almen ældre- og handicapbolig efter almenboligloven. Regler om almene ældre- og handicapboliger hører hjemme under Udlændinge-, Integration- og Boligministeriets område, mens midlertidige og længerevarende botilbud efter serviceloven hører under mit ministerium.

Den bolig man bor i, og den hjælp og støtte man er visiteret til, er adskilt. Det betyder, at boliglovgivningen og servicelovens midlertidige og længerevarende botilbud *kun* regulerer selve boformen – altså, sagt lidt populært, de mursten borgeren ”bor i”. Den hjælp og støtte den enkelte borger har behov for skal gives *uafhængigt af*, hvilken type bolig man bor i. Indsatsen borgeren er visiteret til, kan eksempelvis være personlig og praktisk hjælp efter servicelovens § 83 eller socialpædagogisk bistand efter servicelovens § 85.

Der er forskelle på, om man bor i et botilbud efter serviceloven, eller om man bor i en boform efter almenboliglovens § 105. Hvis

man bor i et længerevarende botilbud efter servicelovens § 108, er man eksempelvis ikke lejer af boligen, men man får et boligdokument, som giver lejerlignende rettigheder.

Hvis man derimod bor i en boform efter almenboligloven, er man lejer, hvilket blandt andet betyder, at man får en lejekontrakt med samme lejerrettigheder og pligter, som gælder for alle øvrige lejere af almene boliger.

Men uanset om man bor i et botilbud efter serviceloven eller i en ældre- og handicapbolig efter almenboligloven, er kommunerne forpligtet til at sikre, at den enkelte beboer får den rette hjælp og støtte. Det betyder eksempelvis, at en beboer i et botilbud kan være visiteret til massiv hjælp og støtte til alle hverdagens gøremål, mens en anden beboer i det samme botilbud selv klarer den personlige hygiejne, men får hjælp og støtte til at få struktur på hverdagen.

At boligen og den indsats borgeren er visiteret til, er adskilt, betyder også, at en beboer langt hen ad vejen kan blive boende i sin bolig, også selvom behovet for hjælp og støtte ændrer karakter. Hvis en beboer med alderen eksempelvis får et øget behov for hjælp til personlige gøremål, vil kommunen skulle tilpasse sin indsats hertil.

Det er altså lige meget, hvilken type boform den enkelte borger bor i – kommunerne skal altid sikre, at der er tilstrækkelig hjælp og bemanning til at imødekomme beboernes behov. Og det har heller ikke betydning for den hjælp og støtte, den enkelte skal have, om beboeren eksempelvis er lejer af boligen eller ej.

[Om forkert visiterede borgere]

Nu vil jeg gå over til besvarelsen af de spørgsmål, som er stillet.

Mit svar på spørgsmålet om, hvad jeg mener om, at flere borgere bor i almene plejeboliger eller andre tilbud, der ikke er § 108 tilbud efter serviceloven, selvom de er visiteret til et § 108 botilbud, hænger sammen med de pointer, jeg lige har nævnt.

Men først og fremmest vil jeg gerne pointere, at kommunerne *ikke* driver bosteder på et juridisk forkert grundlag, som der også bliver spurgt ind til i samrådsspørgsmålet. Kommunerne kan enten drive boformer til mennesker med handicap efter serviceloven eller efter almenboligloven – og det er der ikke noget juridisk forkert i.

Problemet er, at der i nogle kommuner ikke er *sammenhæng* mellem borgerens visitation og boformens juridiske grundlag. Men det er primært et juridisk problem, og ikke et problem i forhold til

den hjælp og støtte den enkelte borger skal tilbydes af kommunen.

Når det så er sagt, skal der selvfølgelig være styr på det juridiske grundlag. Det er ikke lovligt, at der er beboere, som er visiteret til et botilbud efter servicelovens § 108, men reelt bor i en almen ældre- og handicapbolig oprettet efter almenboliglovens § 105. Det kan jo have betydning for beboerens rettigheder og pligter i forhold til boligen – men som jeg nævnte lige før, har det *ikke* betydning for, at kommunerne skal levere den indsats, den enkelte har behov for.

Boformens juridiske grundlag har heller *ikke* betydning for, om socialtilsynet fører tilsyn eller ej. Socialtilsynene fører nemlig både tilsyn med botilbud oprettet efter serviceloven og almen ældre- og handicapboliger efter almenboliglovens § 105.

Men at det ikke har en indholdsmæssig betydning ændrer ikke på, at kommunerne selvfølgelig skal have bragt disse uoverensstemmelser i orden, og det er socialtilsynene allerede i tæt dialog med kommunerne om.

[Omfanget af problemet]

Nu vil jeg gå over til besvarelse af spørgsmålet om, hvor længe jeg har kendt til, at der i nogle kommuner ikke er overensstemmelse mellem, hvilken type bolig borgeren er visiteret til, og hvilke type bolig borgeren bor i.

Da socialtilsynene tilbage i 2014 begyndte arbejdet med at godkende de forskellige boformer, har tilsynet kunnet konstatere, at der i praksis har været usikkerhed om, hvorvidt den enkelte boform er omfattet af det ene eller det andet sæt regler.

Derudover har jeg blandt andet også fået en henvendelse fra Høje Taastrup Kommune om problemet med at få skabt sammenhæng mellem borgernes visitation og borformens juridiske grundlag.

Som det også fremgår af svaret på alm. del. spørgsmålet, som I har fået tilsendt, foreligger der ikke statistik, der kan belyse, om og i hvilket omfang borgere visiteret til § 108 bor i botilbud med et andet lovgrundlag.

Hvis vi vil skulle belyse omfanget af problemstillingen, ville det kræve, at vi bad alle kommunerne gennemgå deres visitationer til botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108 samt boliger efter almenboliglovens § 105, som benyttes til borgere med handicap, sammenholdt med den bolig, borgerne bor i.

Dette vil være en meget omfattende og ressourcekrævende øvelse, og derfor tror jeg, at det er en bedre vej at gå at lade socialtilsynene fortsætte dialogen med de enkelte boformer og kommunerne for at sikre, at sammenhængen mellem visitationen og boformen er korrekt.

Derudover har jeg allerede – og vil fortsat sætte mig i spidsen for – at give kommunerne den bedst mulige vejledning i, hvordan de kan sikre sammenhæng mellem borgerens visitationsgrundlag og boformens juridiske grundlag.

[Løsning af problemet]

Tidligere på året sendte mit ministerium et notat ud til kommunerne og de fem socialtilsyn om regler og visitation til boformer efter servicelovens §§ 107 og 108 samt ældre- og handicapboliger efter almenboligloven. Notatet er også lagt på retsinformation.

Notatet beskriver - udover visitationen til de forskellige boformer - blandt andet også de forskellige regelsæt for etablering af de forskellige typer boformer, samt reglerne for nedlæggelse, udvisitering og opsigelse. Notatet har forhåbentlig hjulpet med at

tydeliggøre de forskellige regler for de forskellige typer af boformer for kommunerne.

Notatet er udarbejdet i samarbejde med Udlændinge- Integrations- og Boligministeriet. Hvis I er interesserede, vil jeg meget gerne sende notatet til udvalget.

Udover dette notat forventer jeg inden for den nærmeste fremtid at kunne sende supplerende vejledende materiale ud til kommunerne om, hvordan de kan skabe sammenhæng mellem den enkelte borgers visitationsgrundlag og boformens juridiske grundlag.

Der er således nedsat en arbejdsgruppe bestående af KL, Ankestyrelsen, Udlændige- Integrations- og Boligministeriet og mit ministerium, som har haft til opgave at formulere en vejledning til de kommuner, hvor der ikke er overensstemmelse mellem visitationen og boformen.

Vejledningen vil beskrive de tilfælde, hvor borgeren både er visiteret til et botilbud efter serviceloven og til en bolig efter almenboligloven – altså dobbeltregistrering. Vejledningen vil også beskrive de tilfælde, hvor almene boliger til borgere med handicap

benyttes til at udmønte en visitation til et botilbud efter serviceloven.

Det er ikke en let øvelse for arbejdsgruppen, og jeg forventer heller ikke, at det bliver en helt let opgave for alle kommunerne at få skabt sammenhæng mellem visitationerne og boformerne.

Jeg håber dog, at den manglende sammenhæng mellem visitation og boformens juridiske grundlag, i langt de fleste tilfælde kan løses ved, at kommunerne træffer en ny afgørelse om borgernes visitation, så den kommer til at stemme overens med boformens juridiske status. Dette skal selvfølgelig foregå i tæt dialog med borgeren og eventuelt dennes pårørende/værge.

Men det kan selvfølgelig ikke udelukkes, at der kan være mere komplekse sager, som ikke kan løses ved et skrivebord. Her er det selvfølgelig afgørende, at kommunerne finder gode løsninger for borgerne.

Jeg vil naturligvis sende denne vejledning til udvalget, når den er klar.

[Afslutning]

Jeg vil her afslutningsvis gerne lige samle op og gentage min pointe om, at uanset om man bor i et botilbud efter serviceloven eller i en ældre- og handicapbolig efter almenboligloven, er kommunerne forpligtede til at sikre, at den enkelte beboer får den rette hjælp og støtte. Der er altså ikke forskel på, hvor meget hjælp og støtte man kan få – det afhænger kun af den enkelte beboers behov – og ikke af hvilken type boform, borgeren bor i.

Når det er sagt, skal der selvfølgelig være overensstemmelse imellem den boligform borgeren er visiteret til, og den bolig borgeren rent faktisk bor i.

Jeg mener, at den rette vej at gå for at få løst dette problem, er, at socialtilsynene fortsætter deres dialog med boformerne, og at mit ministerium vejleder kommunerne i, hvordan der kan blive skabt overensstemmelse mellem visitation og boform.

Som jeg også indledte med at sige, er jeg meget opmærksom på, at reglerne om de forskellige boformer er komplekse og til en vis grad ufleksible - jeg vil derfor se på, hvordan vi kan få skabt en bedre sammenhæng mellem de forskellige regelsæt - samtidigt med, at vi fortsat har fokus på borgernes retssikkerhed.

Tak for ordet.